

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MAŁGORZATA MOTYLOW

KGP.410.001.05.2022

Pan Tomasz Chróstny
Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Pl. Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/001 **Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 53-Urząd Ochrony Konkurencji
i Konsumentów**

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 50 00, F +48 22 444 57 93
nik@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ¹ , Pl. Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Tomasz Chróstny, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów od dnia 27 stycznia 2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 <i>ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli</i> ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Robert Sasin, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/7/2022 z dnia 18 stycznia 2022 r.

(akta kontroli str. 1-2)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2021 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 53-Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
Zakres kontroli	

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*³.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 53-UOKiK w trakcie roku budżetowego,
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków,
- analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- kontrola wykonania wskaźników rzeczowych ustalonych w budżecie zadaniowym,

¹ Dalej: Urząd lub UOKiK.

² Dz.U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

³ Dz.U. z 2021 r. poz. 305, ze zm. dalej: *ufp*.

- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 53-Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W wyniku kontroli zrealizowanych wydatków budżetu państwa nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Zostały one poniesione zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, określonymi w *ufp* i zgodnie z obowiązującym prawem.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania UOKiK za 2021 r. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej zapewniały w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań. Zostały one sporządzone terminowo oraz stosownie do przepisów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁵.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe⁷

Opis stanu faktycznego

W *ustawie budżetowej na rok 2021*⁸ ustalono dochody w części 53-Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wysokości 25 651,0 tys. zł⁹. Dochody zostały wykonane w wysokości (-) 100 642,3 tys. zł wobec 13 704,7 tys. zł w 2020 r.

Łączne dochody w 2021 r. były ujemne, ponieważ kwota wpłaconych dochodów (156 214,2 tys. zł) była niższa niż kwota dokonanych zwrotów kar, do których zobowiązany był Prezes UOKiK (228 470,6 tys. zł)¹⁰ oraz obowiązkowych wpłat przez UOKiK do Funduszu Edukacji Finansowej¹¹ (28 385,9 tys. zł).

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2020 r. poz.1564, ze zm.), rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. poz. 2396, ze zm.) oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1731).

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ W części 53-UOKiK nie przewidziano i nie wykonano dochodów budżetu środków europejskich.

⁸ *Ustawa budżetowa na rok 2021* z dnia 20 stycznia 2021 r. (Dz. U. poz. 190, ze zm.). Dalej: *ustawa budżetowa*.

⁹ Wysokość planowanych dochodów nie została zmieniona na mocy ustawy z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. poz. 1900). Dalej: *nowelizacja ustawy budżetowej*.

¹⁰ W związku wyrokiem Sądu Najwyższego z 29 lipca 2020 r. (Sygn. akt I NSK 8/19), w sprawie z powództwa cementowni przeciwko Prezesowi UOKiK, po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej

Dochody w 2021 r. z tytułu wpłaconych kar pieniężnych nałożonych na podmioty decyzjami Prezesa UOKiK¹² wyniosły 155 151,9 tys. zł¹³ i były o 129 917,9 tys. zł (614,9%) wyższe niż założono w planie na 2021 r. (25 234,0 tys. zł), a także o 129 134,9 tys. zł (596,4%) wyższe niż w 2020 r. Pozostałe dochody¹⁴ wyniosły 1 062,3 tys. zł¹⁵ i były o 645,3 tys. zł (254,7%) wyższe od zaplanowanych na 2021 r. (417,0 tys. zł), a także o 500,3 tys. zł (189,0%) wyższe niż w 2020 r.

Środki na zwrot kar pieniężnych w kwocie 228 470,6 tys. zł pochodziły z centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa (CRBBP). Zapotrzebowanie na zwroty nadpłat dochodów państwowej jednostki budżetowej (PJB)¹⁶ w ww. kwocie zostało zgłoszone przez UOKiK do Ministerstwa Finansów w dniu 7 stycznia 2021 r. Zgodnie z ww. zapotrzebowaniem środki na zwrot kar pieniężnych zostały przekazane do dyspozycji UOKiK 7 stycznia 2021 r. i tego samego dnia UOKiK dokonał zwrotu kar pieniężnych pięciu podmiotom.

Specyfika źródeł dochodów UOKiK powoduje, iż nie ma możliwości precyzyjnego oszacowania ich wpływów w kolejnym roku budżetowym. W analizowanych latach 2019-2021 podstawowym źródłem dochodów były uiszczone kary i grzywny wymierzone przez Prezesa UOKiK, ewidencjonowane w § 0580-*Wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych*. W 2021 r. dochody z tego tytułu, z uwagi na zwrócone kary, były jednakże ujemne i wyniosły (-) 101 704,6 tys. zł wobec 12 676,9 tys. zł w 2020 r.

Dochody z innych źródeł wyniosły łącznie 1 062,3 tys. zł, spośród których 505,0 tys. zł przypadło na wpływy z różnych dochodów (§ 0970), zaś 341,5 tys. zł – na wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat (§ 0910).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. pozostałe do zapłaty należności¹⁷ w kwocie 65 247,9 tys. zł były niższe o 8 261,3 tys. zł (o 11,2%) od stanu na koniec 2020 r. (73 509,2 tys. zł). Najwyższe należności wynikały z kar administracyjnych nałożonych na przedsiębiorców naruszających przepisy związane z funkcjonowaniem na rynku (64 973,3 tys. zł). Głównymi przyczynami zmniejszenia stanu należności według stanu na 31 grudnia 2021 r. w stosunku do 31 grudnia 2020 r. była mniejsza wartość wydanych i uprawomocnionych decyzji z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek

i Spraw Publicznych w dniu 29 lipca 2020 r., na skutek skarg kasacyjnych powodów oraz skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 27 marca 2018 r., sygn. akt VI AGa 3/18(...), uchylającym wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 27 marca 2018 r. (Syg. VI AGa 3/18), konieczne było dokonanie zwrotu kar uregulowanych przez poszczególne podmioty (z wyjątkiem jednego przypadku), w którym decyzja o karze została podtrzymana.

¹¹ Wpływy z tytułu kar pieniężnych są przekazywane przez UOKiK do Funduszu Edukacji Finansowej (FEF) na podstawie art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o *ochronie konkurencji konsumentów* (Dz.U. z 2021 r. poz. 275), gdy są to kary pieniężne nałożone na podmioty, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o *nadzorze nad rynkiem finansowym* (Dz.U. z 2020 r. poz. 2059, ze zm.) i stanowią przychód Funduszu Edukacji Finansowej, o którym mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o *rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym* (Dz. U. z 2022 r. poz. 187).

¹² Zaewidencjonowane w § 0580 – *Wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych*.

¹³ Wpłaty z tytułu kar pieniężnych nałożonych decyzjami Prezesa UOKiK w 2021 r. wniosło łącznie 121 podmiotów.

¹⁴ Inne niż z tytułu kar (tzn. inne niż zaewidencjonowane w paragrafie 0580).

¹⁵ Główne tytuły pozostałych dochodów to: § 0910 – *Wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat* (341,5 tys. zł), § 0690 – *Wpływy z różnych opłat* (12,3 tys. zł), § 0950 – *Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów* (57,2 tys. zł).

¹⁶ Symbol dokumentu: 53.4140.6.1.210107.PJB.

¹⁷ Należności są rozpoznane na podstawie prawomocnych decyzji. Należności nieprawomocne są księgowane na koncie pozabilansowym, dopiero w momencie uprawomocnienia się decyzji lub gdy staje się ona ostateczna jest ujmowana na koncie bilansowym. Należności pozostałe do zapłaty oraz zaległości netto są wykazywane w sprawozdaniu z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27).

organizacyjnych (spadek o 8 261,3 tys. zł, tj. 11,2%)¹⁸, a także wpłaty należności z tytułu kar przez podmioty, na które nałożono kary¹⁹.

Zaległości netto w spłacie należności według stanu na 31 grudnia 2021 r. wyniosły 63 939,4 tys. zł i w porównaniu ze stanem na 31 grudnia 2020 r. (42 048,5 tys. zł) były wyższe o 21 891,0 tys. zł tj. 52,1%. Zwiększenie stanu zaległości netto na dzień 31 grudnia 2021 r. w stosunku do roku poprzedniego spowodowane zostało głównie przypisem nowych należności z tytułu uprawomocnienia się decyzji w 2021 r. i brakiem wpłat od podmiotów, na które zostały nałożone kary (wzrost o 21 891,0 tys. zł)²⁰.

(akta kontroli: str. 3-137, 167-312)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Wydatki budżetu państwa²¹

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z *ustawą budżetową* limit wydatków budżetowych w części 53-Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów został ustalony w kwocie 101 036,0 tys. zł. W wyniku *nowelizacji ustawy budżetowej* od 22 października 2021 r. budżet został zwiększony o kwotę 9 836,0 tys. zł. Ponadto, na podstawie 14 decyzji Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej²² budżet dysponenta został zwiększony w ciągu roku o środki z rezerw celowych łącznie w kwocie 13 049,0 tys. zł²³. Następnie na podstawie trzech decyzji ww. Ministra budżet został zmniejszony o 762,9 tys. zł.

W wyniku ww. zmian w ciągu roku limit wydatków budżetowych został zwiększony łącznie o 12 316,1 tys. zł do wysokości 123 188,1 tys. zł.

W 2021 r. wydatki ogółem wyniosły 120 655,9 tys. zł²⁴, tj. 97,9% planu po zmianach. W porównaniu z 2020 r. (93 658,6 tys. zł) wydatki były wyższe o 26 997,3 tys. zł, tj. o 28,8%.

Główne powody zwiększenia wydatków dysponenta części 53 w 2021 r.

¹⁸ Wpływ na stan należności na 31 grudnia 2021 r. miały przede wszystkim niżej wymienione decyzje Prezesa UOKiK :decyzja nr RWR-5/2017 nałożona na Europejską Grupę Finansową Council SA w wysokości – 6 301,6 tys. zł; decyzja RPZ-4/2019 nałożona na VGET POLSKA sp. z o.o. sp. komandytowa w wysokości – 2 723,9 tys. zł; decyzja DDK-25/2016 nałożona na Polski Prąd i Gaz sp. z o.o. w wysokości – 2 102,0 tys. zł, decyzja RPZ-10/2016 nałożona na PGT SA w wysokości – 1 973,0 tys. zł , decyzja RWR-31/2013 nałożona na Incom SA w wysokości – 1 717,2 tys. zł, decyzja RŁO-2/2018 nałożona na Nasza SA w wysokości – 1 676,6 tys. zł.

¹⁹ Wpłaty należności dotyczą głównie następujących podmiotów: PKP Cargo SA, kara pieniężna 14 224,3 tys. zł (decyzja Prezesa UOKiK nr DOK-5/2015 z dnia 31 grudnia 2015 r.) – zapłacona w styczniu 2021 r.; Cyfrowy Polsat SA – kara pieniężna 4 410,7 tys. zł, (decyzja Prezesa UOKiK nr RBG-10/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r.) – zapłacona w styczniu 2021 r.; Polkomtel sp. z o.o. – kara pieniężna 12 286,2 tys. zł (decyzja Prezesa UOKiK nr RBG-10/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r.) – zapłacona w styczniu 2021 r.

²⁰ Główne należności, uprawomocnione w 2021 r. i których termin płatności minął, dotyczyły następujących decyzji Prezesa UOKiK nr: RWR-5/2017 nałożona na Europejską Grupę Finansową Council SA w wysokości – 6 301,6 tys. zł; RPZ-4/2019 nałożona na VGET POLSKA sp. z o.o. sp. komandytowa w wysokości – 2 723,9 tys. zł; DDK-25/2016 nałożona na Polski Prąd i Gaz sp. z o.o. w wysokości – 2 102,0 tys. zł, RPZ-10/2016 nałożona na PGT SA w wysokości – 1 973,0 tys. zł, RWR-31/2013 nałożona na Incom SA w wysokości – 1 717,2 tys. zł, RŁO-2/2018 nałożona na Nasza SA w wysokości – 1 676,6 tys. zł.

²¹ W części 53-UOKiK nie przewidziano i nie wykonano wydatków budżetu środków europejskich.

²² Decyzje te zostały wydane przez Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w okresie od 22 stycznia do 7 października 2021 r. Dwie z ww. decyzji Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej: z 22 stycznia 2021 r. oraz 31 marca 2021 r. zostały następnie skorygowane dwoma decyzjami Ministra Finansów z 9 grudnia 2021 r. Korekty zmieniły kwotę wydatków z rezerwy celowej (poz. 8, rozdział 75001) decyzji odpowiednio: ze 119,0 tys. zł do 99,6 tys. zł, a także ze 124,9 tys. zł do 114,3 tys. zł.

²³ Dysponent części 53-UOKiK w 2021 r. nie korzystał ze środków z rezerwy ogólnej.

²⁴ W tym wydatki niewygasające: 12 969,0 tys. zł.

w porównaniu do 2020 r. wynikały ze wzrostu wydatków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi oraz ZFŚS (łącznie o 20 300,5 tys. zł)²⁵, a także wzrostu wydatków majątkowych (o 6 648,6 tys. zł).

W strukturze wydatków według grup ekonomicznych największą pozycję stanowiły wydatki bieżące jednostek budżetowych (101 814,6 tys. zł), tj. 84,4% łącznych wydatków, a następnie wydatki majątkowe (13 098,2 tys. zł) – 10,9%, współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej²⁶ (3 735,8 tys. zł) – 3,1%, dotacje (1 550,0 tys. zł) – 1,3% oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych – 0,3% (457,4 tys. zł).

W ramach wydatków majątkowych na 2021 r. zaplanowano (po zmianach) 17 zadań (w kwocie 13 119,0 tys. zł)²⁷. W 2021 r. zrealizowano w pełni 12 zadań oraz dwa częściowo o wartości łącznej 5 167,9 tys. zł. Ponadto, cztery zadania o wartości łącznej 7 930,4 tys. zł zostały zgłoszone jako wydatki niewygasające z końcem roku budżetowego do realizacji do 30 listopada 2022 r.²⁸

W 2021 r. sfinansowane zostały:

- 1) wydatki inwestycyjne²⁹ w kwocie 2 446,8 tys. zł, w tym m.in. na: docieplenie stropu, remont pokrycia dachowego i montaż paneli fotowoltaicznych o mocy 50 kW w budynku UOKiK (2 165,8 tys. zł); dobudowę biegu schodowego, który połączy parter oraz I piętro budynku UOKiK w części CKS/Wejście „A” (85,0 tys. zł); modernizację systemu telewizji przemysłowej (79,2 tys. zł); modernizację sieci komputerowej (73,8 tys. zł);
- 2) zakupy inwestycyjne³⁰ w kwocie 2 721,1 tys. zł, w tym m.in. dokonano zakupu: sprzętu informatycznego oraz oprogramowania (1 318,6 tys. zł); specjalistycznego sprzętu i oprogramowania na potrzeby kontroli (326,8 tys. zł); oprogramowania do przeszukań (307,7 tys. zł); wyposażenia (294,5 tys. zł); urządzeń laboratoryjnych (220,1 tys. zł); specjalistycznych laptopów na potrzeby informatyki śledczej (115,2 tys. zł); dodatkowe narzędzia analityczne na potrzeby automatyzacji przetwarzania dowodów w toku postępowań (76,2 tys. zł).

Prezes UOKiK udzielił podmiotom (organizacjom pozarządowym) dotacji na łączną kwotę 1 550,0 tys. zł³¹, tj. w wysokości wynikającej z planu. Kwota dotacji została wykorzystana przez beneficjentów w 100,0%³².

²⁵ Wykonanie w 2021 r. wyniosło 73 217,6 tys. zł (bez wydatków niewygasających w kwocie 3 164,2 tys. zł), zaś w 2020 r. 56 081,3 tys. zł. Wzrost wydatków na ten cel wynikał głównie z otrzymania środków w wysokości 11 958,8 tys. zł z rezerw celowych na: dodatki do wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników UOKiK (wydatki na ten cel wyniosły 5 929,7 tys. zł), a także ujęcia do pełnej wysokości środków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi oraz na ZFŚS w związku z zadaniami nałożonymi na UOKiK ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych (Dz.U. poz.1649) -(wydatki wyniosły 5 968,6 tys. zł) oraz otrzymania w nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 r. przez Urząd środków na dodatki motywacyjne w wysokości 4 002,0 tys. zł.

²⁶ Dalej: UE.

²⁷ Pierwotnie, zgodnie z *ustawą budżetową*, zaplanowano 23 zadania na kwotę 8 217,0 tys. zł. Następnie, w wyniku *nowelizacji ustawy budżetowej*, zwiększono liczbę zadań do 25, zaś wydatki majątkowe do 13 301,0 tys. zł. Dodano wówczas dwa zadania (modernizacja sieci komputerowej – 861,0 tys. zł oraz zakup sprzętu IT oraz oprogramowania – 2 750,0 tys. zł), a także zwiększono wydatki na zadanie pn. zakup urządzeń laboratoryjnych – z 200,0 tys. zł do 1 673,0 tys. zł. W ciągu roku zrezygnowano z 16 zadań o wartości łącznej 5 647,0 tys. zł, zaś wprowadzono osiem nowych zadań o wartości łącznej 3 231,4 tys. zł.

²⁸ Szerzej o wydatkach niewygasających w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

²⁹ § 6050 Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych.

³⁰ § 6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych.

³¹ Działania finansowane z dotacji: Infolinia konsumencka 2020-2021 oraz Konsumenckie Centrum e-porad w latach 2020-2021.

³² Różnica w wysokości 10,01 zł wynikała ze zwrotu środków przez beneficjentów w wyniku rozliczeń częściowych i końcowych, składanych przez organizacje zgodnie z *ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie* (Dz.U. z 2020 r. poz. 1057, ze zm.) oraz *ufp*.

Udzielone dotacje przeznaczone były na realizację zadań w zakresie upowszechniania i ochrony praw konsumentów:

- Fundacji Konsumentów na zadanie polegające na prowadzeniu infolinii konsumenckiej, w ramach zadania *Infolinia konsumencka w latach 2020-2021*³³. W okresie objętym umową³⁴ udzielono 163 401 porad konsumenckich lub informacji (tj. ponad 80 000 rocznie); kwota udzielonej dotacji w 2021 r. wyniosła 1 300,0 tys. zł;
- Stowarzyszeniu Euro-Concret, Stowarzyszeniu dla Powiatu oraz Stowarzyszeniu Aquila na realizację zadania publicznego pn. *Konsumenckie Centrum e-porad w latach 2020-2021*³⁵, które udzielały porad (1 494 w 2021 r.). W 2021 r. udzielono 23 372 porad konsumenckich; kwota udzielonej dotacji wyniosła 250,0 tys. zł³⁶.

Wydatki ze środków UE na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE wyniosły łącznie 3 061,9 tys. zł³⁷ (tj. 79,9% planu), z tego na: Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020³⁸ – 2 136,7 tys. zł³⁹ (90,6% planu) działalność Europejskiego Centrum Konsumenckiego Polska – 564,0 tys. zł⁴⁰ (96,2% planu), realizację projektu Artificial Intelligence for Consumer Protection Empowerment (sztuczna inteligencja) – 361,2 tys. zł⁴¹ (40,7% planu).

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w łącznej wysokości 9 303,9 tys. zł (7,7% wydatków ogółem). Próba została wylosowana metodą monetarną⁴² i uzupełniona doborom celowym spośród ujętych w księgach rachunkowych wydatków w 80 zapisach. W próbie tej: wydatki bieżące wyniosły 2 248,3 tys. zł, tj. 1,9% wydatków ogółem (2,2% wszystkich wydatków bieżących), dotacje wyniosły 1 550,0 tys. zł, tj. 1,3% wydatków ogółem (1,3% wydatków ogółem, 100,0% dotacji), a wydatki majątkowe 5 505,6 tys. zł (4,6% wydatków Urzędu oraz 42,0% wydatków majątkowych). W zbadanej próbie nie stwierdzono wydatków dokonanych niezgodnie z obowiązującymi przepisami, niegospodarnych lub niesłużących realizacji celów jednostki.

Wydatki z wylosowanej próby zostały także poddane ocenie pod kątem prawidłowości stosowania przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*⁴³ oraz wewnętrznych regulacji dotyczących udzielania zamówień publicznych⁴⁴. UOKiK prawidłowo wywiązał się z obowiązku publikacji

³³ Na podstawie umowy o realizację zadania publicznego z 23 grudnia 2019 r. Termin realizacji zadania publicznego: od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2021 r.

³⁴ Tj. w latach 2020-2021.

³⁵ Na podstawie umowy o realizację zadania publicznego z 23 grudnia 2019 r. Termin realizacji zadania publicznego: od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2021 r.

³⁶ W tym zadaniu na 2021 rok, zgodnie z zawartą umową, na realizację zadania publicznego UOKiK był zobowiązany przekazać 1 000 tys. zł w dwóch transzach po 500 tys. zł każda. Przelano pierwszą transzę w wysokości 500 000 zł oraz środki z drugiej transzy, ale w wysokości mniejszej niż w umowie tj. 153,7 tys. zł w związku z zawarciem porozumienia o rozwiązaniu umowy w dniu 30 września 2021 roku. Zadanie nie mogło być realizowane do 31 grudnia 2021 r. z uwagi na trwającą pandemię COVID-19.

³⁷ Łącznie z wkładem budżetu państwa na współfinansowanie projektów (673,9 tys. zł) wydatki te wyniosły 3 735,8 tys. zł.

³⁸ Dalej: PO PT.

³⁹ Łącznie z wkładem budżetu państwa na współfinansowanie tego projektu (377,1 tys. zł) wydatki te wyniosły 2 513,8 tys. zł.

⁴⁰ Łącznie z wkładem budżetu państwa na współfinansowanie tego projektu (296,8 tys. zł) wydatki te wyniosły 860,8 tys. zł.

⁴¹ Kwota łączna wydatków, gdyż wkład budżetu państwa na współfinansowanie tego projektu nie był wymagany (wyniósł 0 zł).

⁴² Prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem.

⁴³ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm. Dalej: *upzp*.

⁴⁴ Zarządzenie nr 66/2020 Dyrektora Generalnego z 30 grudnia 2020 r. *zmieniające zarządzenie w sprawie regulaminu dokonywania wydatków ze środków publicznych i udzielania zamówień publicznych*, a także

i zapewnienia aktualności planu postępowań o udzielenie zamówień w 2021 r. oraz przekazania Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych (UZP) do 1 marca 2022 r. sprawozdania o udzielonych w 2021 r. zamówieniach⁴⁵.

Na podstawie wybranej próby postępowań o udzielenie zamówienia publicznego⁴⁶ stwierdzono, że:

- działania UOKiK były zgodne z *upzp* oraz wewnętrznymi regulacjami dotyczącymi udzielania zamówień publicznych;
- prawidłowo stosowano zasadę zachowania uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców;
- realizacja zamówień (pod kątem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia wykonawcy) była zgodna z treścią zawartych umów;
- poniesione z tytułu realizacji zamówień wydatki były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań jednostki.

(akta kontroli str. 3-166, 331-442, 460-473, 786-793, 796-815)

Środki z rezerw celowych w 2021 r. zostały wykorzystane w wysokości 12 423,5 tys. zł (tj. 95,2% z przyznaných środków 13 049,0 tys. zł). Z rezerw celowych sfinansowano w 2021 r.: dodatki do wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników UOKiK⁴⁷; wynagrodzenia (wraz z pochodnymi) oraz odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych pracowników realizujących zadania nałożone na Prezesa UOKiK ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych⁴⁸; realizację projektu *Sztuczna inteligencja dla wzmocnienia ochrony konsumentów*⁴⁹; wydatki związane z działaniem *Sieci Europejskich Centrów Konsumentkich ECC Net*⁵⁰; wydatki na projekt *Armenia – pokój, sprawiedliwość i silne instytucje*⁵¹; dodatki służby cywilnej (dla jednego urzędnika) oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego (wraz z pochodnymi) dla urzędnika służby cywilnej mianowanego z dniem 1 grudnia

Zarządzenie nr 21/2021 Dyrektora Generalnego z 31 maja 2021 r. w sprawie trybu postępowania w zakresie dokonywania wydatków ze środków publicznych i udzielania zamówień publicznych.

⁴⁵ Roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach w 2021 r. zostało przekazane Prezesowi UZP 11 lutego 2022 r.

⁴⁶ Na przykładzie wybranych do kontroli trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w 2021 r. o numerach: 1) BBA-2.262.2.2021 (Zakup, dostawa, montaż oraz integracja z systemem kontroli dostępu 12 sztuk depozytorów automatycznej identyfikacji kluczy oraz depozytora z modułami skrytek), postępowanie w trybie podstawowym z fakultatywnymi negocjacjami (na podstawie art. 275 pkt 2 *upzp*) o wartości umowy 277,9 tys. zł brutto, dostawa w 2021 r.; 2) BBA-2.262.22.2021 (zakup oprogramowania do informatyki śledczej), postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego (na podstawie art. 132 *upzp*) o wartości 1 004,4 tys. zł brutto, dostawa w 2021 r.; 3) BBA-2.260.0195.2021 (zakup testów COVID) o wartości 3,0 tys. zł, zamówienie podprogowe, do udzielenia którego z uwagi na wartość nie zastosowano *upzp*), usługa w 2021 r.

⁴⁷ Na ten cel w pozycji nr 44 rezerw celowych przeznaczono kwotę 5 981,8 tys. zł, wykorzystano – 5 929,7 tys. zł (99,1%). Niewykorzystanie całej kwoty rezerwy wynika z uzyskania przez pracowników przychodów w wysokości przekraczającej próg, od którego odprowadzane są składki.

⁴⁸ Na ten cel w pozycji nr 44 rezerw celowych przeznaczono kwotę 5 977,0 tys. zł, wykorzystano – 5 968,6 tys. zł (99,9%). Niewykorzystanie całej kwoty rezerwy wynika z uzyskania przez pracowników przychodów w wysokości przekraczającej próg, od którego odprowadzane są składki.

⁴⁹ Na ten cel w pozycji nr 8 rezerw celowych przeznaczono kwotę 752,8 tys. zł, wykorzystano – 231,3 tys. zł (30,7%). Niepełne wykorzystanie kwoty rezerwy wynikało z sytuacji spowodowanej stanem epidemii COVID-19, co wiązało się z brakiem możliwości zrealizowania wcześniej zaplanowanych wydatków.

⁵⁰ Na ten cel w pozycji nr 8 rezerw celowych przeznaczono kwotę 159,1 tys. zł, wykorzystano – 146,7 tys. zł (92,2%). Środki przeznaczone na finansowanie wydatków Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów związanych z działaniem „Sieci Europejskich Centrów Konsumentkich ECC Net” zgodnie umową nr – 101017653 – ECC-Net PL SGA 2021. Niewykorzystanie całej kwoty rezerwy wynika z sytuacji spowodowanej stanem epidemii COVID-19 co wiązało się z brakiem możliwości zrealizowania wcześniej zaplanowanych wydatków.

⁵¹ Na ten cel w pozycji nr 31 rezerw celowych przeznaczono kwotę 164,4 tys. zł, wykorzystano – 133,8 tys. zł (81,4%). Niewykorzystanie całej kwoty rezerwy wynika z zaistniałej sytuacji pandemicznej, która przełożyła się na brak możliwości zrealizowania wcześniej zaplanowanych wydatków oraz na ograniczenia w zakresie podróży.

2020 r., zatrudnionych w UOKiK⁵².

Szczegółową kontrolą objęto środki z rezerwy celowej poz. 8⁵³ przeznaczone na realizację projektu *Sztuczna inteligencja dla wzmocnienia ochrony konsumentów* oraz wydatki związane z działaniem *Sieci Europejskich Centrów Konsumentkich ECC Net* w łącznej kwocie 911,9 tys. zł. Środki zostały wykorzystane na kwotę 377,9 tys. zł zgodnie z przeznaczeniem. Niepełne wykorzystanie środków z rezerwy w 2021 r. wynikało z sytuacji spowodowanej stanem epidemii COVID-19, co wiązało się z brakiem możliwości zrealizowania wcześniej zaplanowanych wydatków.

(akta kontroli str. 16, 485-486)

W grudniu 2021 r. Prezes UOKiK podjął na podstawie art. 177 ust.3 pkt 2 i art. 177 ust. 1 pkt 2⁵⁴ oraz pkt 3⁵⁵ *ufp* pięć decyzji o blokowaniu planowanych wydatków na łączną kwotę 1 514,7 tys. zł⁵⁶. Nie stwierdzono zwłoki w podejmowaniu przez dysponenta części decyzji o blokowaniu wydatków. Kwota 732,9 tys. zł z ww. zablokowanych środków⁵⁷ została przeniesiona decyzją Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2021 r. do nowoutworzonej rezerwy celowej poz. 73 pn. „Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19”⁵⁸. Na tej podstawie 29 grudnia 2021 r. stosownie zmniejszono plan finansowy UOKiK o kwotę 732,9 tys. zł.

Oszczędności dotyczyły wydatków bieżących (656,8 tys. zł) oraz wydatków majątkowych (857,9 tys. zł). O decyzjach podjętych przez Prezesa UOKiK w sprawie blokowania planowanych wydatków niezwłocznie⁵⁹ poinformowany został Minister Finansów⁶⁰ oraz Minister Spraw Zagranicznych⁶¹. Decyzje o blokowaniu związane były z:

- niepełnym wykonaniem wydatków majątkowych w UOKiK (w efekcie oszczędności w wydatkach na docieplanie budynku, sprzęt i system IT) oraz wydatków bieżących (oszczędność powstała w związku z zaistniałą sytuacją

⁵² Na ten cel w pozycji nr 20 rezerw celowych przeznaczono kwotę 13,8 tys. zł, wykorzystano – 13,4 tys. zł (97,1%). Niewykorzystanie całej kwoty rezerwy wynika z absencji chorobowej urzędnika mianowanego.

⁵³ Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej.

⁵⁴ Tj. opóźnienia w realizacji zadań.

⁵⁵ Tj. nadmiaru posiadanych środków.

⁵⁶ Były to następujące decyzje Prezesa UOKiK w sprawie blokowania planowanych wydatków na rok 2021: nr BBA-5.311.98.2021 z 29 grudnia 2021 r. na kwotę 30 tys. zł (dotycząca opóźnień i oszczędności w realizacji projektu Armenia, rezerwa celowa poz. 31), nr BBA-5.311.92.2021 z 20 grudnia 2021 r. na kwotę 732,9 tys. zł (dotycząca oszczędności na docieplaniu budynku, sprzęcie i systemie IT), nr BBA-5.311.95.2021 z 29 grudnia 2021 r. na kwotę 521,8 tys. zł (dotycząca projektu Sztuczna Inteligencja, w tym 520,0 tys. zł rezerwa celowa poz. 8), nr BBA-5.311.96.2021 z 29 grudnia 2021 r. na kwotę 26,0 tys. zł, (dotycząca projektu Europejskie Centrum Konsumentckie, w tym 10,6 tys. zł rezerwa celowa poz. 8), nr BBA-5.311.94.2021 z 29 grudnia 2021 r. na kwotę 204,0 tys. zł (dotycząca PPK oraz szkoleń w Programie Operacyjnym Pomoc Techniczna).

⁵⁷ Dot. decyzji Prezesa UOKiK nr BBA-5.311.92.2021 z 20 grudnia 2021 r. na kwotę 732,9 tys. zł (dotycząca oszczędności na docieplaniu budynku, sprzęcie i systemie IT).

⁵⁸ Na podstawie polecenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2021 r. (znak pisma: BBF.WOF.331.2.11.2021AS(2)) wydanego na podstawie art. 15zi pkt 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm.), w związku z art. 69 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 568, ze zm.).

⁵⁹ W dniu wydania decyzji o blokowaniu.

⁶⁰ Dotyczyło decyzji Prezesa UOKiK nr BBA-5.311.94.2021 z 29 grudnia 2021 r. na kwotę 204,0 tys. zł w sprawie PPK oraz szkoleń w Programie Operacyjnym Pomoc Techniczna.

⁶¹ Dotyczyło decyzji Prezesa UOKiK nr BBA-5.311.98.2021 z 29 grudnia 2021 r. na kwotę 30 tys. zł w sprawie opóźnień i oszczędności w realizacji projektu Armenia, rezerwa celowa poz. 31.

pandemiczną); kwota blokady wyniosła: 732,9 tys. zł⁶²;

- niepełnym wykonaniem wydatków w projekcie *Sztuczna Inteligencja (SI)*. W grudniu 2021 r. wyłoniono wykonawcę narzędzia SI, jednakże z uwagi na trwające negocjacje podpisanie umowy nie doszło do skutku i prototyp produktu nie został odebrany⁶³; kwota blokady: 521,8 tys. zł;
- niepełnym wykonaniem wydatków na PPK i szkolenia w ramach *Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna*; oszczędność powstała w związku z zaistniałą sytuacją pandemiczną; kwota blokady 204,0 tys. zł;
- opóźnieniami i oszczędnościami w realizacji projektu Armenia. Oszczędność powstała w związku z zaistniałą sytuacją pandemiczną; kwota blokady 30,0 tys. zł;
- niepełnym wykonaniem wydatków na współfinansowanie wydatków związanych z działalnością Europejskiego Centrum Konsumentckiego w związku z sytuacją spowodowaną COVID-19. Kwota blokady wyniosła 26,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 16, 474-484, 795)

W wydatkach UOKiK na 2021 r. – zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2020 nie wygasają z upływem roku budżetowego⁶⁴ – zostało uwzględnione zadanie inwestycyjne⁶⁵ pn. *Zakup, montaż i integracja depozytorów kluczy* w kwocie 450,0 tys. zł. Realizacja płatności do kontrahenta w wysokości 277,9 tys. zł nastąpiła w dniu 25 czerwca 2021 r.⁶⁶ Niższa od planowanej kwota wydatku wynikała z uzyskania korzystniejszej od zakładanej oferty od kontrahenta. Ewidencja środków przeniesionych do wydatkowania w 2021 r. była prowadzona w UOKiK prawidłowo.

Na podstawie art. 171 ust.3 *ufp* Prezes UOKiK jako dysponent części 53 w dniu 2 grudnia 2021 r. skierował do Ministra Finansów wnioski⁶⁷ o przeniesienie wydatków 2021 r. do wykorzystania w roku 2022 (do 30 listopada) dotyczących ośmiu zadań w łącznej kwocie 12 969,0 tys. zł⁶⁸, w tym 7 930,4 tys. zł dotyczyło wydatków majątkowych i 5 038,6 tys. zł wydatków bieżących. W ww. piśmie podano przyczyny niezrealizowania zaplanowanych wydatków (dla każdego zadania) w roku 2021. Dyrektor Generalna UOKiK⁶⁹ wyjaśniła, że wnioskowanie 2 grudnia 2021 r.

⁶² Jak wspomniano wyżej kwota blokady została przeniesiona decyzją Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2021 r. do nowoutworzonej rezerwy celowej poz. 73.

⁶³ Podpisanie umowy nastąpiło w pierwszej połowie stycznia 2022 r.; pierwsza transza płatności za wykonanie narzędzia SI do zapłaty w 2022 r.

⁶⁴ Dz. U. 2020 poz. 2422.

⁶⁵ Nr 725.

⁶⁶ Środki niewygasające zostały zapotrzebowane w wysokości otrzymanej faktury, tj. 277 857 zł, a pozostała kwota z 450 000 zł ujętych w planie środków niewygasających na 2021 r., tj. kwota 172,1 tys. zł, została w momencie korekty zapotrzebowania na III dekadę czerwca 2021 r. przeniesiona do kolumny niewydane (przekazane). Tym samym środki niewydatkowane w ramach planu środków niewygasających nie przechodziły przez rachunek Urzędu.

⁶⁷ Pismo Nr BBA-5.311.85.2021. Zostało ono złożone w związku z art. 181 *ufp*, art. 1 pkt 22 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1901) oraz na podstawie Procedury dotyczącej przekazywania dokumentów w sprawie ujęcia wydatków w projekcie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wydatków budżetu państwa, które nie wygasają z upływem roku budżetowego 2021.

⁶⁸ Były to następujące zadania: 1) Zakup sprzętu informatycznego i oprogramowania: 5 846 386 zł (3 500 000 zł przyznano w ramach nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2021); 2) Zakup urządzeń laboratoryjnych: 1 473 000 zł (§6060, całość przyznano w nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2021); 3) Modernizacja sieci LAN: 861 000 zł (§6050, całość przyznano w nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2021); 4) Modernizacja systemu bezpieczeństwa w zakresie ochrony przeciwpożarowej w siedzibie UOKiK: 500 000 zł (§6050); 5) Pobór i badanie próbek paliw stałych i ciekłych: 966 155 zł; 6) Badania socjologiczne: 60 270 zł (§4390), 7) Zakup usług remontowych: 98 000 zł (§4270), 8) Dodatkowy fundusz motywacyjny: 3 164 199 zł (całość przyznano w nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2021).

⁶⁹ Korespondencja mailowa z 22 marca 2022 r.

o zamieszczenie tych wydatków w wykazie wydatków niewygasających było spowodowane faktem, że środki otrzymane na podstawie *nowelizacji ustawy budżetowej*, zostały przyznane w terminie (tj. październiku 2021 r.), który nie pozwolił na realizację zadań do końca 2021 roku. Ponadto, wpływ miały również skutki pandemii wirusa SARS-CoV-2, których zasięg w chwili podpisania umów był trudny do przewidzenia, a wpływał na ograniczenia w dostępie do sprzętu, materiałów, surowców, co z kolei wiązało się z przedłużającymi terminami dostaw.

(akta kontroli str. 3-5, 25-30, 43, 117-137, 443-459)

Przeciętne zatrudnienie (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych) w 2021 r. w UOKiK wyniosło 535 osób i było wyższe o 11,2% od przeciętnego zatrudnienia w 2020 r. (481 osób). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2021 r. wyniosło 9 403,99 zł⁷⁰ i w porównaniu z 2020 r. było wyższe o 1 357,71 zł, tj. o 16,9% (8 046,28 zł).

Według wyjaśnień Dyrektora Generalnej UOKiK⁷¹ wzrost przeciętnego zatrudnienia w 2021 r. w stosunku do 2020 r. wynikał z:

- obsadzenia stanowisk utworzonych w celu realizacji zadań nałożonych na Prezesa UOKiK ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych;
- zatrudnienia pracowników poza korpusem służby cywilnej w związku z zaostrzeniem polityki bezpieczeństwa przetwarzania informacji w UOKiK. Kierownictwo Urzędu podjęło decyzję, że serwisowanie sprzętu komputerowego i infrastruktury teleinformatycznej nie powinno być wykonywane przez firmę zewnętrzną;
- zatrudnienia personelu do obsługi administracyjnej z uwagi na rozszerzenie zadań UOKiK, m.in. o obsługę zatorów płatniczych.

Wzrost przeciętnego wynagrodzenia w 2021 r. w stosunku do 2020 r. wynikał głównie z otrzymania w 2021 r. dodatkowych środków na wynagrodzenia w postaci:

- zwiększenia budżetu UOKiK na wynagrodzenia (dodatki motywacyjne) wraz z pochodnymi⁷² na podstawie *nowelizacji ustawy budżetowej* łącznie o 4 002 tys. zł;
- rezerwy celowej na dodatki do wynagrodzenia dla pracowników Urzędu⁷³ w kwocie 4 999,9 tys. zł.

Wydatki na wynagrodzenia (bez pochodnych) wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym, w 2021 r. wyniosły 63 588,5 tys. zł i w stosunku do 2020 r. wzrosły o 14 599,2 tys. zł (tj. 29,8%). Wzrost wydatków na wynagrodzenia w 2021 r. wynikał przede wszystkim ze zwiększenia zatrudnienia w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem zatorom płatniczym, na które zostały przyznane dodatkowe środki na wynagrodzenia⁷⁴, co w efekcie przełożyło się również na wzrost przeciętnego wynagrodzenia brutto.

(akta kontroli str. 16, 43, 324-330, 496)

Zobowiązania budżetu państwa w części 53-Urząd Ochrony Konkurencji

⁷⁰ Bez dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto łącznie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym wyniosło 9 904,76 zł i było o 16,7% wyższe niż w 2020 r. (8 487,40 zł).

⁷¹ Wyjaśnienia Dyrektora Generalnej UOKiK – korespondencja mailowa z 25 lutego 2022 r.

⁷² Paragrafy: 4010 – Wynagrodzenia osobowe pracowników (32,0 tys. zł), 4020 – Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej (3 340,0 tys. zł), 4110 – Składki na ubezpieczenia społeczne (548,0 tys. zł), 4120 – Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy (82,0 tys. zł).

⁷³ Numer decyzji MF/FG4.4143.3.44.2021.MF.709.

⁷⁴ O których mowa powyżej.

i Konsumentów na koniec 2021 r. wyniosły 5 472,7 tys. zł (w całości niewymagalne). Były one wyższe od zobowiązań na koniec 2020 r. (4 243,5 tys. zł) o 1 229,2 tys. zł, tj. 29,0%. Główną pozycję stanowiły zobowiązania na dodatkowe wynagrodzenie roczne (4 118,3 tys. zł) i składki na ubezpieczenie społeczne (798,3 tys. zł). W 2021 r. Urząd nie zapłacił odsetek od zobowiązań przeterminowanych.

(akta kontroli str. 3-5, 11-15, 25-30, 117-137)

Prezes UOKiK sprawował nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej, stosownie do postanowień art. 175 *ufp*. W Urzędzie dla potrzeb dysponenta części przygotowywane były m.in. zbiorcze sprawozdania kwartalne z wykonania dochodów, sprawozdania na podstawie danych objętych rejestrem kar pieniężnych, jak również analizy wykonania budżetu w obszarze wydatków oraz budżetu zadaniowego. Kontroli poddana była prawidłowość wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa pod względem zgodności z przeznaczeniem oraz adekwatności kwoty wykorzystanej dotacji do stopnia realizacji zadań przewidzianych do finansowania. Organizacje pozarządowe realizujące projekty finansowane dotacjami przesyłały częściowe i końcowe sprawozdania z wykonania zadań. Działania nadzorcze prowadzone były także wobec komórek merytorycznych odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań/podzadań/działań w ramach wykonania budżetu państwa w układzie zadaniowym.

(akta kontroli str. 45, 487-495)

Prezes UOKiK realizował jedno zadanie w ramach funkcji 6 *Polityka gospodarcza kraju (zadanie 6.5.W Ochrona konkurencji i konsumentów)*.⁷⁵

W 2021 r. w UOKiK obowiązywała procedura monitorowania mierników w zakresie budżetu dysponenta części 53-Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów⁷⁶.

Celem zadania 6.5.W *Ochrona konkurencji i konsumentów* było podnoszenie dobrobytu konsumentów poprzez ochronę oraz tworzenie warunków dla funkcjonowania konkurencji, a miernikiem – *odsetek skutecznych interwencji Prezesa UOKiK w zakresie usuwania naruszeń przepisów ochrony konkurencji i konsumentów*. Jego wartość obliczona była jako stosunek liczby decyzji utrzymanych w mocy przez sądy do liczby decyzji będących w danym roku przedmiotem rozpoznania, w następstwie wniesionych środków zaskarżenia. W 2021 r. założono osiągnięcie wartości miernika na poziomie 96%, a zrealizowano 98% (tj. 102,1% wartości planowanej). Oznaczało to, że zdecydowana większość decyzji wydanych przez Prezesa UOKiK w zakresie stwierdzenia praktyk jest utrzymywana w mocy.

Celem podzadania 6.5.1 *Ochrona konkurencji* była ochrona konkurencji umożliwiająca przedsiębiorcom działanie i rozwój w optymalnych warunkach rynkowych, a miernikiem – *skuteczność działań Prezesa UOKiK w sprawach antymonopolowych, w których zaskarżono wydaną przez niego decyzję*. Jego wartość obliczona była jako stosunek liczby decyzji, które w zakresie rozstrzygnięcia zostały utrzymane przez sądy, do liczby decyzji antymonopolowych podlegających rozpoznaniu przez sądy w danym okresie. Założono osiągnięcie

⁷⁵ W 2021 r. w UOKiK było również realizowane zadanie 11.4. *Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa* (w ramach funkcji 11 *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*). Wartość planowana miernika 100,0%, zrealizowana w 100,0%. Planowane wydatki wynosiły 3,0 tys. zł, zaś wykonane – 2,7 tys. zł.

⁷⁶ W ciągu trzech pierwszych kwartałów 2021 r. obowiązywało Zarządzenie Nr 10/2020 Prezesa UOKiK z dnia 19 czerwca 2020 r. w sprawie zasad obliczania wartości wykonania mierników wykorzystywanych na potrzeby budżetu zadaniowego w roku 2020. Zostało ono zastąpione Zarządzeniem Prezesa UOKiK z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie zasad obliczania wartości wykonania mierników wykorzystywanych na potrzeby budżetu zadaniowego w roku 2021.

wartości miernika na poziomie 76%, a zrealizowano 79% (tj. 103,9% wartości planowanej).

Z wyjaśnień UOKiK⁷⁷ wynika, że wykonanie wartości ww. miernika było wypadkową efektu pracy 10 komórek merytorycznych (Departamentu Ochrony Konkurencji, Departamentu Prawnego i ośmiu delegatur). Miernik oparty jest o wyroki ośmiu sądów, których rozstrzygnięcia, jak również terminy rozstrzygnięć, są trudne do przewidzenia.

Na realizację podzadania 6.5.1 *Ochrona konkurencji* zaplanowano (po zmianach) 52 419,3 tys. zł, natomiast wydano 48 351,0 tys. zł, tj. 92,2% planu po zmianach.

W podzadaniu 6.5.2.W *Ochrona konsumentów i nadzór rynku*, celem było zapewnienie konsumentom prawa wyboru produktów odpowiedniej jakości, dbałości o ich bezpieczeństwo oraz poszanowanie ich praw przez przedsiębiorców. Miernik określony został, jako *liczba podjętych działań w celu zapewnienia skutecznej ochrony konsumentów*. Założono osiągnięcie wartości miernika na poziomie 7 514 działań, a zrealizowano 8 428 (tj. 112,2%). Według wyjaśnień Dyrektora Biura Finansowego⁷⁸ na wyższe wykonanie miernika wpływ miało:

- wydanie przez Delegatury UOKiK większej niż planowano liczby istotnych poglądów w sprawach (IPwS) – spowodowane terminami procesowymi wynikającymi ze spływających wniosków i koniecznością wydania IPwS w terminie;
- podjęcie większej liczby działań (w tym zleconych kontroli) w celu zapewnienia skutecznej ochrony konsumentów niż początkowo zakładano. Położono większy nacisk na kontrole inne niż badanie produktów;
- wydanie większej liczby decyzji z zakresu nadzoru rynku w związku z intensyfikacją działań w tym zakresie w drugiej połowie 2021 r.

Z wyjaśnień UOKiK⁷⁹ wynika, że wyższe wykonanie miernika wynikało z większej niż planowano liczby zrealizowanych działań kontrolnych.

Na realizację podzadania 6.5.2.W zaplanowano (po zmianach) 62 153,6 tys. zł, natomiast wydano 52 082,6 tys. zł, tj. 83,8% planu po zmianach.

Celem podzadania 6.5.3 *Pomoc publiczna* były działania na rzecz wykluczenia pomocy mającej niekorzystny wpływ na konkurencję. Założono osiągnięcie wartości miernika na poziomie 100%, a zrealizowano 105%. Miernik określony został jako *średni stopień realizacji działań na rzecz wykluczenia pomocy mającej niekorzystny wpływ na konkurencję*. Miernik ten stanowił średnią arytmetyczną mierników częściowych odnoszących się do poszczególnych działań, w tym:

- stopnia realizacji obowiązków w zakresie sporządzania raportów na temat pomocy udzielanej w Polsce,
- liczby wydanych opinii o planowanej pomocy publicznej w stosunku do liczby wniosków o wydanie opinii,
- liczby dokonanych notyfikacji (zgłoszeń do Komisji Europejskiej⁸⁰) w stosunku do liczby wniosków o dokonanie notyfikacji podlegających takiej notyfikacji.

Na realizację podzadania 6.5.3 *Pomoc publiczna* zaplanowano (po zmianach) 8 612,2 tys. zł, natomiast wydano 7 251,0 tys. zł, tj. 84,2% planu po zmianach.

(akta kontroli str. 497-521)

⁷⁷ Korespondencja mailowa od Dyrektora Biura Finansowego z dnia 22 marca 2022 r.

⁷⁸ jw.

⁷⁹ jw.

⁸⁰ Dalej: KE.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków.

W wyniku kontroli zrealizowanych wydatków budżetu państwa nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Zostały one poniesione zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, określonymi w *ufp* i zgodnie z obowiązującym prawem.

Rzeczowe efekty, uzyskane w wyniku realizacji zadania finansowanego ze środków publicznych, zostały osiągnięte. Prezes UOKiK w pełni zrealizował zadanie w ramach funkcji 6 *Polityka gospodarcza kraju* (zadanie 6.5.W *Ochrona konkurencji i konsumentów*). Było to efektem wyższej od zakładanej realizacji wszystkich podzadań: 6.5.1 *Ochrona konkurencji*, 6.5.2.W *Ochrona konsumentów i nadzór rynku* oraz 6.5.3 *Pomoc publiczna*.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta części 53-Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem 2020 r. (Rb-28 NW),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 386-551, 812)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

Kwoty wykazane w sprawozdaniach kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁸¹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 *ustawy o NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, dnia 8 kwietnia 2022 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Małgorzata Motylow

/ - /

.....
podpis

⁸¹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

